
ПРАВНА КНИЖНИНА

АЛМАНАХ „130 ГОДИНИ МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО“

*Васил Т. Василев**

С Указ № 1 от 5 юли 1879 г. княз Александър Батенберг определя състава на Министерския съвет на възстановената българска държава. Честта да оглави Министерството на правосъдието се пада на Димитър Греков, бесарабски българин с родови корени в днешния Асеновград, завършил право в Париж и Екс ан Прованс, доктор по право на Университета в Екс ан Прованс (1875), съдия и адвокат в Браила, първи председател на Върховния съд (13.05.1879–5.07.1879).

През 2009 г. се навършиха 130 години от създаването на българското Министерство на правосъдието и в чест на юбилея, със съдействието на издателство „Сиби“, излезе Алманахът „130 години Министерство на правосъдието“. Не е изненада, че авторството е на рано напусналия ни изследовател и енциклопедист Петко Добчев, а научната редакция – на адвокат Даниела Доковска.

Юбилейният алманах е двуезичен – на български и на английски, и повече от богато илюстриран с портрети на български юристи с принос за оцеляване на правосъдието по нашите земи, с факсимилета на ръкописни и печатни документи, от съществено значение в историята на министерството, със снимки на съдебни сгради, на правни издания, на събития.

Изданието проследява развитието на „правосъдната част“ от управлението на държавата и по време на Временното руско управление, и не само в Княжество България, но и в Източна Румелия. Историята на Дирекцията на правосъдието на Източна Румелия е по-малко известна, но е намерила подобаващо място в юбилейното издание. За значението ѝ стига да споменем имената на директорите на правосъдието на Източна Румелия – Тодор Кесяков, Иван Салабашев, Стефан С. Бобчев.

С присъщия си педантизъм към фактите авторът Петко Добчев изследва всички промени в устройството и задачите на Министерството на правосъдието, без изключение започнати и реализирани в името на „истинското правосъдие“.

* Адвокат от София.

Запознаването със случилото се през тези 130 години в Министерството на правосъдието остава усещането, че няма нещо, което да се е появило по света и да не е експериментирано в България. И което да не е довело до очевидното – „лицата, които са натоварени да прилагат тия закони по възникналите спорове между гражданите, трябва да имат нужното образование за това и да бъдат въобще добре подготвени за тази толкова важна и деликатна мисия“.

Констатацията е важима при възстановяването на държавността, защото, както пише д-р Константин Иречек, „недостигът от юристи беше толкова голям, щото в Министерството се намираше един-единствен юрист и той беше сам министърът; двама началници на отделенията бяха още в 1883 г. един лекар и един бивш учител, по-късно един началник на станция! Като съдии действаха няколко учители, търговци, земеделци и т.н.“.

Констатацията е от решаващо значение и след 130 години, защото при дюзина правни факултети, част от които произвеждат дори инженери-юристи, почти няма изявена манекенка или седемнадесетогълен дванадесетогълник от охранителния бизнес, който да не е горд притежател на диплома за завършено юридическо образование.

Юбилейният алманах „130 години Министерство на правосъдието“ завършва със самостоятелни статии, съпроводени със снимки, за директорите на правосъдието в Източна Румелия и министрите на правосъдието от 1879 г. до наши дни. Житието-битието на министрите носи любопитна информация и показва на мислещите защо в определени периоди нещата в правосъдието се получават, а в останалото твърде много време – не.

Ценността на изданието е извън всякакво съмнение, но именно тя поставя на дневен ред и проблема с разпространението и достъпността на луксозните и стойностни издания за искрените почитатели на правото. Възможността съдържанието на юбилейния алманах да достигне като дар до приятелите ни от всевъзможните чуждестранни делегации, приемани в Министерството на правосъдието, е полезна, но интересът на българските юристи също изисква грижа.